

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se v ovoj frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frano Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovoljno pošiljajo naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Belgrad 28. decembra. Srbska vojska je vzela in osvojila po dva dni trajajočih bojih močno utrjeno turško mesto Pirot, kjer je bila od prebivalstva z navdušenjem sprejeta. Srbi so priplenili kanonov, pušk in municije.

London 29. decembra. Reuterjevo agentstvo je zvedelo: Sultan je prosil angleško vlado, naj pri ruskem carji korake stori, da se obravnavanje zaradi miru začne. Angleška vlada je privolila.

Bogot 26. decembra. Oficijalno. Srbi so obkolili Niš, Pirot in Ak-Palanko; oni so naredili zvezo z Rusi na cesti Belgradčik-Berkovac in pri Pirotu. Na vzhodnej strani je zapazil ogledni oddelek za Konstanco precej velik turšk tabor. Na Dunavu se vali gost led.

Carigrad 27. decembra. Sliši se, da bode namesto Muktar-paše postal Kurdec Ismael Kahi poveljnik v Aziji. — Glasovi o dogovarjanjih glede premirja niso utemeljeni.

Vojska.

Sè slovanskega bojišča imamo po svojem telegramu danes zaznamovati najimenitnejšo zmago bratov Srbov, odkar so oni v sveti boj zopet stopili. Vzeli so srbski junaki, združeni in podkrepjeni z nekolikimi oddelki Rusov, jako važno turško mesto Pirot in zdaj imajo cesto na Sofijo odprto. Srbi so začeli letošnji boj z veliko srečo, Bog in sreča junaska naj jih spremljata tudi v novem letu.

Lintok.

Nedeljsko pismo.

Prepričan sem popolnem, da bomo v našem dnevniku tudi drugo leto marsikaj slišali. Pisale se bodo zgodovinske in druge razprave, pripovedovale se bodo zanimive literarne črtice, razpravala narodno-gospodarsvena in politična vprašanja, o vojski se bode silno mnogo besedovalo. In zato sem jaz danes samega sebe odvezal in se morda še bode take naloge, opustil vse, kar koli bi po učenej razpravi dišalo, ter vam pripravil za današnji feljton skromno berilo, brez pomoči knjig, leksikov in logaritmov, ker dandenes človek tudi brez teh nepotrebnikov izhaja, in celo visoke redove in zlate križce dobiva, akopram nikoli nij čul, kaj je logaritmus. Orden mora biti človeku uže namenjen po predestinaciji. Zagrizeni materialisti trdijo, da je ta razširjena vera v predestinacijo le

da bi kmalu vzeli tudi Sofijo, jedno glavno zakladišče turško.

Vsled tega, ker Rusi niso izmej mnogih ujetih svojih rojakov v Plevni skoro nobenega našli, sumijo, da so jih Turki kar pobili. Zato so naredili preiskavo. Celo Osman-paša bode zaslišan. Razume se, da, če morejo Turkom sum dokazati, bodo se grozno maščevali nad barbari.

Sulejman je sam z nekolikim oddelkom vojske uže v Carigrad prišel, da tam snuje novo vojsko, ali večina njegove vojske še nij vsa umaknila se proti Adrianopolju. Slabo sneženo in mrzlo vreme Turkom ne da prosto gibati se. Ruski ogledni oddelki so našli zadnje dni še več krajev zasedenih, kjer so mislili, da Turkov uže ne bo.

O razmeri Srbije k Rusiji je dobila „P. C.“ poročilo, da je Rusija pač v Srbiji dobila vojnega zaveznika, a da jej nij ničesa za gotovo obljubila. Denar za vojno je Rusija dala Srbiji. Car je bil vedno podučevan, dokle so Srbi s svojimi pripravami gotovi in je vedel uže več tednov prej, da bodo začeli boj 13. decembra. Zatorej nij res, kar so neki poročali, da bi se bil car jezil, da so Srbi še le po Plevni začeli borbo.

Svojim bralcem.

Ta številka „Slovenskega Naroda“ je zadnja v tem letu, s prihodnjo nastopamo enajsti tečaj svojega izhajanja. Za to naj bode našemu narodnemu listu lenes dovoljeno, da izpregovori par besedij tudi o samem sebi.

Prva beseda bodi topla zahvala vsem gg. dopisnikom. Brez njih domoljubnega in požrtvovalnega sodelovanja slovenski dnevnik ne bi mogel izhajati. Dnevnik večjih narodov imajo

mного urednikov, naš glede urednikov ne more v množnem številu govoriti. Zatorej so mu za zdaj prostovoljni dopisniki potrebni za obstanek, ker nihče ne more od urednika zahtevati, da bode dan na dan poleg članka, političnega razgleda, malih vestij in toliko potrebnega čitanja še vse druge prostore izpolnil. Zarad tega še enkrat hvala dopisnikom. Naj ostanejo i na dalje našemu dnevniku podporniki in naj se množe. Dopisi iz vseh krajev slovenske domovine imajo lokalni in občen pomen, bode pozornost na list, pa tudi zavest naše slovenske skupnosti. Naj se nam piše torej od raznih mest Slovenije, v kakršnej koli obliki (za zboljšanje uže mi skrbimo), samo da je resnično, kar se poroča. Naj vsak omikan Slovenec pred očmi ima, da našo rodoljubno stvar podpira, če podpira slovenske časopise z dopisi, članki, razširjevanjem in naročevanjem.

Tudi z naročevanjem! Ne zadostuje slovenske časnike le čitati! Dosti je navdušenih mož, naših prijateljev, ki bi lahko utrpeli goldinar na mesec na stran dejati za slovenski dnevnik, ki pa niso naročeni z izgovorom: „Saj ga v čitalnici, ali v kavarni, ali pri sosedu lahko berem.“ Ko bi vsi tako govorili, bi slovenske žurnalistike ne bilo in vse denašnje slovenščine ne. Časnik mora živeti od naročnine. In le, kadar bode imel več naročnikov, kar bi na Slovenskem prav lahko bilo, bode mogel večji in duševno mnogovrstnejši ter boljši biti, ker si bode mogel več stalno-delavnih močij nabaviti. Mi prav dobro vemo, kako bi se imel časnik naš zboljšati, volje nam ne bi manjkalo, a dokler je materialno stanje, podloga duševnega, tako kot dosedanje, ne more se zahtevati

neka skrivna slutnja onega velikega zakona, po katerem se morajo vsi dogodjaji zakonito vršiti, to se pravi v razumljivo besedo prevedeno, da predestinacija nij nič drugega, nego natorni zakon. Verjemite mi, da včeraj po polu dne, ko sem korakal čez frančiškanski most, proti hiši, kjer rasto dve debeli buči vrh strehe, nijsem na nič drugega manj mislil, nego na predestinacijo, in tudi filozofično nijsem bil razpoložen. In ko sem dospel na konec mostu, postal sem po naključji nekoliko, ter, kakor poje Levstik, „nem pogleda vrgel“ na desno in na levo. In glejte, na levo je stalo sedem ali osem postreščekov v modrih telovnikih, in njihovi dežobrani, ali recimo „marele“, visele so po mostovih naslonjalih nad Ljubljano, kakor to lahko vsak izmej vas tamkaj ugleda, kadar dež poneha. Njim nasproti pak, ob hiši, ki rodi buče, in sicer v kotu nad Ljubljano pa so stali trije razcapani možaki, nemi in mirni, in njihove socijalnodemokratske tendence so jim bile

zapisane na nosu in na palcu, ki je iz črevlja gledal, ter koketirali so neprenehoma preko postreščekov z onimi okni, o katerih pravijo ljudje, da razsvetlujejo „Pihlarjev kevder“. To je bilo prizorišče, jako skromno prizorišče, in jaz tudi nijsem prav nič filozofičnega mislil pri tem. A v tem trenutku je potegnil preko modrih postreščekov tanek južen veter, in pravi resnični duh Lasnikove ponarejene slivovke se je bil pridružil temu južnemu pihlaju. Pa, kakor veste, bojuje se z jugom vedno njegova silna sovražnica, burja; in v istini tudi omenjenega napada južnega vetra nij pustila brez odgovora, in takoj je pripihala okolo ogla, preko onih treh Diogenov, in ž njo — oh, to nij bila slivovka, to je bila uže — najslabša rozolija. Mene pa se je nekaj schoppenhauerjanskega polastilo, nagnil sem glavo in sem pri sebi dejal: O vi tamkaj v modrih telovnikih, ki strežete ljudem za drag denar in pijete slivovko, oh, vam je morda tudi še — rozolija namenjena!

od Slovence to za 12.000 gld. na leto, kar drugi narodi producirajo za 200.000 gld. in več.

O naše avstrijske svobodi.

(Konec.)

Jaz nečem še nadalje teh cvetkov prebirati; ta jedini list bode prihodnjemu preiskovalcu dovolj, da izve, kateri so bili ljubčki te vlade, namreč Čehi, Slovenci in delavski krogi, na dalje, o katerih stvareh se pod sedanjim ministerstvom nij smelo govoriti, namreč o padu ministerstva, o delavnosti ministerstva v obče, o tiskovni svobodi, o turške ustavi itd. Razgovore o turški ustavi posebno radi konfiscirajo, ona je nekov osobiti „noli me tangere“ za cislejtanske policiste in državne pravdnike, in sicer s sklicavanjem na §. 65 kazenskega zakona od l. 1852, kateri, kakor znano, prepoveduje dražiti na sovražstvo in zaničevanje vladne sisteme jedinstvene avstrijske — ne avstro-ogerske — monarhije.

Kaj se bode iz tega moralo sklepati? Gotovo ne to, da so organi Auersperg-Laszerovega ministerstva Turčijo prištevali jedinstveni avstrijski monarhiji, katera itak sama nij za tega ministerstva več obstojala, nego to, da so ti organi našli mej cislejtanskim in turškim stanjem tako očitno sličnost, da so se bali, da bi čitatelja moglo opazovanje turškega ustavnega stanja nehté razdražiti v smislu §. 65 a. k. z., ki je potisnjen v cislejtansk okvir; zato je s konfisciranjem člankov o turški ustavi odstraniti takovo nevarnost.

Ako se pak natančneje prepričamo ob obsegu člankov, katere nam naštevajo „Verfügungen über Drucksachen“, moramo se kar čuditi krotkosti mnogih teh člankov, in učimo se občudovati ustavno stanje, kjer se take stvari konfiscirajo in po neodvisnih sodnikih uvrščujó mej paragrafe kazenskega zakona. Da stvar razjasnim, hčem samo nekatere primere iz ožje si domovine navesti.

Tako je bila konfiscirana št. 237 v Brnu izhajajoče novine „Moravská Orlice“ od 17. oktobra 1877 zaradi poziva na obrtnike ob času volitev v trgovinsko zbornico; konfiskacijsko potrjilo c. kr. deželne sodnije v Brnu od 21. oktobra 1877, št. 14842, sklicavalo se je na §. 300 k. z. Ker §. 300 k. z. prepoveduje dražiti proti oblastnim in vladnim

organom, jemlje tedaj pod svoje okrilje vlada trgovinsko zbornico, kot svoj organ; a trgovinske zbornice so avtonomne skupščine, katere pošiljajo v parlamentna zastopstva poslanca, kateri imajo nadzorovati vladne organe; ako so pak trgovinske zbornice vladni organi, nij nikakor pojmljivo, kako one ob enem kot volivsta mogo delovati v deželni in državni zboru.

Številka 247 lista „Moravská Orlice“ od 28. oktobra 1877 je bila konfiscirana in ta konfiskacija je bila tudi po sodišči potrjena, dasi se je ugovarjalo in dasi je dotični okrivljeni članek samo navaial nekatere točke govora poslanca dr. Fanderlika, katerega je malo prej imel on v tej visoki zbornici zaradi predloga, ki je bil nedavno tega stavljen, ob izpremembli opravičnega reda, in v katerem je omenial postopanja političnih oblastništev moravskih proti društvom — temu citatu je bilo samo nekoliko nedolžnih opomeni ob obsegu pridejanih, da se namreč list neče vpuščati v daljši razgovor dejanj, katera uže itak razpravlja ponatisnen govor, da ta sum uže dovolj jasno govori in da pri sedanjih tiskovnih razmerah nij dovoljeno nesvobodnim organom razlagati takovih zadev. Ali vendar je bil ta članek, tedaj govor, ki je po zakonu svoboslovesnem zavarovan, zaplenjen in sodišče je konfiskacijo potrdilo, utemeljeval, da se mogo sicer poslanski govori brez opomenj ponatisniti, a da ves obseg članku, namreč govoru poslanca dr. Fanderlika in pridejanim mu opomnjam, draži in hujska proti oblastništvom.

V članku lista „Moravská Orlice“ od 28. novembra 1877 pod naslovom „Šest let“ je sestavina številke, ki kažejo finančne razmere, katere so se razvile v šestletnem vladanju sedanjega ministerstva; tam stoji jedna poleg druge številke vedno rastočih stroškov, številke letnih primanjkljajev in vedno večjega državnega dolga, a pridejana jim je jedino opomnja: „Vedno večji troški, povišanje davkov, umnožanje državnega dolga, to je bilanca šestletnega delovanja sedanje vlade v narodno-gospodarstvenem oziru.“ Ta sestavina po številkah in konstatiranje omenjenega statističnega stvarnega stanja bila je konfiscirana in konfiskacija je potrdila c. kr. deželna sodnija v Brnu z odlokom od dne 30. novembra 1877, sklicavajoča se na §. 65. k. z., kajti po misli brnske deželne sodnije navaja-

nje tega statističnega stvarnega stanja more hujskati na sovražstvo in zaničevanje sedanjega vladnega sistema.

Takova je s tiskovno svobodo. — Društveno pravo pak nij na boljem. Okrajni glavarji in njihovi komisarji mnogo časa porabijo s tem, da stražijo, da-li se v društvih o svečanostih ali o kakovem izletu kaj razgovarjajo o politiki in da potem društvo, kjer kaj jednacega zavohajo, zaradi prestopa pravil razpuste. Društva pak so zato v tem mnogo nesrečnejša, ker pri nas vrlo malo političnih uradnikov umeje češki (— a pri nas slovenski — Ur.) in tako čisto razgovore napačno sodijo in na hujske obračajo, nego bi jih, ako bi jih do cela razumeli.

A najslabše ravna jo z zborovanjskim pravom.

Tudi tukaj morem visoke zbornice navesti primerov, da ne trpe nobenega zborovanja, ako samo malo slutijo, da bi utegnili poroditi se kako opozicijsko gibanje.

Nehčem primerjati našega s translejtanskim stanjem, nehčem kazati na to, na kak — zares se more reči — ekscesiven način se onstran Litave razgovarjajo o javnih, da, celo o vnanjih zadevah.

Ne bodem delal primerov, kako, dočim se ondi silijo in mešajo v vprašanje o vojski in miru z ekscesi in demonstracijami proti obstoječi vladi, tostran Litave ne mogó nikakor trpeti pogovora, ki bi prav za prav podpiral pridávek politike tro-carske zveze, mirovno politiko.

Na to polje se nehčem spuščati, ker sem si samo namenil tudi pri navajanju primerov in dejanj jedino le notranje zadeve in ustavno stanje razmatrati.

Drznil se bodem, navesti samo jeden primer, ki bo stanje vrlo dobro razjasnil. Delavci mnogih mest na Moravskem in izven te dežele, tako na pr. delavci v Brnu, so zaporedoma naznanjali zborovanja, kjer je bila dejana na dnevni red občna direktna volilna pravica. Ta zborovanja bila so po redu prepovedana in dobil sem v roke takov ukaz, v katerem je ta-le razložba. Glasi se (čita):

„Národno zborovanje, ki je napovedano za dan 6. januarja 1877 v sobano „pri belem križu“ v Brnu, pekarske ulice, ter ima na dnevnem redu razgovor o „občnem enakem

Sedaj stojite še tam na levi strani, in obračate zadnjo oplat „Pihlarjevemu kevdru“, pa pride morda čas, ko bode tudi vi stali na desni pod bučami in koketirali z onim, katerega sedaj še morda zaničujete! O predestinacija, ti imaš svojo veljavo! In, ko bi bil kdo mej vami, ki bi bral Gutzkova, ter imel poetičen talent, on bi morda še v zavesti samega sebe in z zadnjim požirkom rozolije v želodcu izdihnil z Uriel Acosto: „Ich bin von denen einer, die am Wege sterben“. Glejte, gospoda moja, dozdevalo se mi je, da so oni postrešček predestinirani za — rozolijo. In ta misel je bila izvir mnogih družih, ki so se mi v filozofičnem neredu vrivale v glavo, ko sem korakal počasi dalje. In filozofija moja, — ne ustrašite se je, — nij niti Heglova, niti Schopenhauerjeva, jaz se ne ravnám niti po Spinozi niti po Kantu in celo slavni stavek „cogito, ergo sum“ mi nij htel nikedar prav v glavo; zato pak imam svojo sistemo za to vednostno stroko, o katerej pak sem popolnem prepričan, da nikedar ne bo preobra-

čevala sveta. Povod, ali bolje objekt, mojih filozofičnih studij pa so navadno ljudje, katere srečujem. In tako sem včeraj storil še par korakov, in bil sem vstric onih historičnih branjevk pred frančiškansko cerkvijo, ki sigurno uže dalje časa, nego pomni najstari naročnik „Slovenskega Naroda“, prodajajo tamkaj svoja jabolka, suhe črešplje in kavo iz prekuhanih ostankov, rožiče in tržaške fige, ta pregovor vsega dobrega. In glejte jo, to staro branjevko, kako zavija roki v zamazani debeli robec, ter maje s podbradkom, kakor peresce na trepetliki, in morda se je jedenkrat po vsej pravici smelo reči o njej:

Sie war so jung, sie war so schön —
Ein König konnte sie lieben! —

dendenes pak iščete zastoj poezije v njej, — dendenes je vse na njej in okoli nje — gola umazana proza in celo jabolka ne vabijo apetita. Za nikogar nij več interesantna, k večjemu le še za kakega besedoželjnega filologa, ki upa iz nje privabiti kako staro, opravičeno besedo, ker ti filologi, slavisti in lingvisti,

močno obračajo take stare babe. Ta stvar nij smešna. Jaz sicer ne vem, ali so branjevke pred frančiškanskim mostom kaj pomagale pri dosedanjem uredovanju slavnega našega slovarja, ki bo doživel petdesetletnico prej, nego bo začel, a dejal bi, da bi ga bil grand-kritikus gospod Janko Pajk tudi brez starih bab lahko malo več izdelal, nego smo v „Novicah“ brali, da ga je v istini. To je sicer samo moja skromna, nefilologična misel, pa resnična je videti. Pa kaj hočemo, tako je z nami! Mi Slovenci še vedno živimo ob starej svetopisemski tradiciji, da bo jedenkrat vstal tudi naš Mesija, ki nas bo izbudil, kakor pravijo naši pesniki, iz trdega, težkega spanja. Do tja pa lahko spimo, lahko sanjamo, lahko se okrepčujemo za boj, ki nas čaka, in tako marsikdo prespi svoj odločeni čas, spi tako dolgo, da bi se ne vzbudil več, ko bi tudi prišel Mesija. Spanje, — to je sicer lepa in zdrava stvar; to ve vsakdo, in posebno tisti, ki je prisiljen zgodaj vstajati; ako pa cel narod spi, potem bi dejal, da stvar nij lepa niti zdrava,

indirektnem volitvenem pravu", moram na temelju §. 6. zakona o zborovanjskem pravu od dne 15. novembra 1867 (d. z. št. 135) prepovedati, ker se prizadevanja ob občnem, jednaki in direktnem volitvenem pravu s temeljnimi načeli avstrijske ustave in z ozirom na občno blagost sploh ne skladajo."

Ta ukaz je tudi visoko državno načelnštvo potrdilo dne 11. februarja 1877, šte. 284. Ali, kakor sem omenil, ne samo ta zborovanja, nego cela vrsta jednacij, katera so napovedali moravski delavci z istim programom, je bila prepovedana.

Seveda, občno direktno glasovanjsko pravo je trn v očeh sedanjih vladnih možakov. Anti so si, kakor sami priznavajo, postavili nalog, služiti jedino interesom svoje stranke. Kakova izpremema bi se utegnila dogoditi mej stanjem strankarskim, ako bi se razširil krog onih, ki imajo pravico voliti; morebiti bi se narodi izmirili, ako bi narod sam, a ne samo neznamno število izvoljencev, stopil k volitvi žarici (urni). Morda bi bilo po strankarskeji vladi in strankarskeji službi? Hinc illae lacrimae.

Zatorej nima jo nikakor debatirati delavci o razširjenji volilne pravice ali celo ob občnem direktnem volitvenem pravu, najboljša bi bilo, če bi niti na to ne mislili, kajti, tako govore in pisarijo organi ministerstva Lasser-Auersperg. Občno direktno volitveno pravo se protivi ustavi in je tudi sovražno javnej blagosti! Oni Francozje, kateri hte občno volitveno pravo, katero je ondi temelj ustavi, odpraviti, sklicujo naj se na avstrijsko vlado, katera je liberalna in napredovanjska vlada in katera izjavlja: Občno glasovanjsko pravo se protivi javnej blagosti.

Ne bodem navajal daljnjih dejanj. Navedena uže utegnejo biti dovolj, da dokažejo, ka nikakor niso izmišljene tožbe opozicijskih krogov o nikanji temeljnih po ustavi zagotovljenih pravic, katerih vlada in njeni organi priznavati nehte.

Dasi se ta pritisek tiče najprej opozicije, zadeva ob jednom tudi vas, gospoda moja, v večini. Kajti, nij mogoče zabraniti prikazov opozicijskega protitoka, a ne skaliti tudi žive konstitucionalne vode v obče. Kdo more tajiti, da, kdor zatira opozicijo, ne zatira tudi javno življenje v obče, da je življenje večine odvisno od življenja manjšine, da večina in manjšina napravljata parlamentaričen

organizem, kateri dobiva svoje življenje od metve obeh elementov. Ako bi večina svojo konkvencijo proti nepotrpeji vladi tako daleč tirala, da bi zadnjo v očevidnem početju, manjšino popolnem udušiti, kar slepo podpirala, izkopala bi sama sebi jamo.

Da smo uže prispeli na pot, kjer zamira javni duh, izrekel je v 308. seji te visoke zbornice dne 20. novembra 1877 ud one druge stranke, gospod poslanec dr. Šaup, ki je prav resnično in z glasno pohvalo rekel: „Mi imamo zares prestati nevarnost, a to nevarnost, ki je čisto drugje. Pogledite v kroge izven te zbornice in videli bode te, da se je velikih ljudskih krogov polastila nekova apatija do parlamentarnega in konstitucionalnega delovanja, katere se je vrlo bati.“

Meni se tedaj dozdeva, gospoda moja, da je tej vsem očitnej prikazni najbolj krivo antikonstitucionalno delovanje visoke vlade in njenih organov zunaj te visoke zbornice.

Da se to presodi, priporočam svoj predlog v potrditev. (Pohvala z desne.)

Politični razgled.

Nevarna dežela.

V Ljubljani 29. decembra.

Na *Hrvatskem* so imeli v Virju volitev deželnega poslanca. Važna je bila zaradi tega, ker sta dva univerzna profesorja tam kandidirala. Zmagal je kandidat narodno državopravne opozicije, prof. dr. Verbanič, proti kandidatu vlade in „Obzorove“ stranke, rektoru dr. Vojnoviču.

Magjari so dali natisniti nekovo proklamacijo na Srbe s podpisom Karadjordjevičevim, v kateri ta obeta idealne svobode in zlate gore srbskemu narodu ter zabavlja na Milana in Obrenoviča. Gotovo pa sam Karadjordjevič o tem progasu nič ne vé, temuč hunski bratje Magjari so ga sami naredili, da bi zdražbe in rovanja mej Srbi delali. Če je božja volja, bode se jim še izplačevalo!

Vnanje države.

Iz *Londona* se telegrafuje: Asocijacija za orijentalno vprašanje je razglasila poziv, podpisan od vojvode Westminsterskega, lorda Chafesburyja in Mundelle, ki pravi, da je silno potrebno, da se iz vseh slojev angleškega naroda čujejo protesti zoper vojno, ki bi se vodila za ohranitev Turške. Tudi zbor delavcev je enak sklep sklenil. — 27. je bil ministersk svet.

Domače stvari.

— (Priznanje.) Gospoda J. N. Horak in Vaso Petričič v Ljubljani, katera sta lani,

prvi kot predsednik drugi kot blagajnik pomočnega odbora, pošiljala darove za srbske ranjenike in sirote, dobila sta predvčeranjem iz Belgrada od „društva crvenog krsta“ vsak en križec za zasluge z dotičnima diplomama. Križca sta srebrna ter jima je z obeh strani vdolan rupeč emajl; na sprednji strani nosita v sredi srbski grb, a na zadnji imata letnico 1876. Pripeta sta na svilen trak slovanskih trobojnic.

— (Umrli) je 26. decembra fajmošter Blaznik v Hrenovicah.

— (Silvestrov večer) v ljubljanski čitalnici bode tudi letos zanimiv. Program veselici je: 1. Zajec — „Nikola Jurešič“, mošk zbor, nov. 2. Kleiber — „Mačji shod“, šaljiv dvospev, pojeta gospa Odijeva in gospod Steinmetz. 3. Abt — „Od kod šampanjec?“ velik šaljiv mošk zbor s čveterosplovom, nov. 4. „Palček“, komičen prizor s petjem in plešom, predstavlja gospod P. Kajzelj. 4. Hajdrich — „Petelinček“, šaljiv peterspev, pojo gospodje Steinmetz, Rupar, Branke, Trdina in J. Paternoster. 6. Megerle — „Zblaznela je“, prizor iz komične opere „Lenardo in Bladine“, poje gospa Odijeva. 7. Loterija. 8. „Za novo leto!“ Govori gospod Fr. Schmidt. 9. Ipavec — „Napitnica“, mošk zbor, nov. Mej posameznimi točkami igra vojaška godba. Vstop p. n. čast. družbenikom narodne čitalnice je prost; neudje vpeljeni po kakem udu plačajo 50 nov. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Odbor.

— (Vabilo) k besedi, katero napravi Rojanska čitalnica dne 31. decembra, na Silvestrov večer, pri kateri nastopi in sodeluje prvokrat novi tržaški zbor pod vodstvom gospoda Srečka Bartlja. Spored: „Jadransko morje“, zbor. Igra „Pokoini moj“, „Moj dom“, zbor. Deklamacija: „Pevčeva kletev“, deklamuje gospica Križmanova. „Solza“, čveterospev. Tombola. „Voščilo novega leta“, „Staročeska“, zbor. „Silvestrova sladica“, izvršuje g. Franjo Žitko. Začetek točno ob 8¹/₂ uri zvečer.

Razne vesti.

* (Zdravniki roparji.) V Napolju je ležal 85 leten odvetnik smrtno bolan v postelji in zdraviti ga je hodil znan zdravnik dr. Biondi. 15. t. m. pak se oglasita pri bolnikovej služnici dva gospodski oblečena človeka, ki pravita, da sta pomočna zdravnika pri dr. Biondi in prosita, da ja pusti obiskat odvetnika. V sobo prispevša pak sta se izdala za roparja in pobrala sta prestrašenemu bolniku okolo 50.000 lir.

najmenj pa poetična: in tako tudi nadepolen poet, ki budi Slovenijo in Slovence iz dolzega trdega spanja z glasovi svoje zlate ali lesene lire, ne bo opravi nič, tudi ta jih ne bo probudil; še trje bodo spali in treba je kanonov, da se zbude. — In, ker uže govorim o Slovincih, o národnosti in enacih rečeh, ki denes niso nekaterim niti „salonfähig“, niti pod varstvom nekaterih . . . naj sežem še malo dalje. Par korakov od frančiškanskih branjev srečam par drobnih nožic, ki nosita „lepo telo, ož žensko telo“, kakor govori narodna pesen, ki so pa nad kolenci tako ozko prevezani, kakor da bi se lastnica zavarovala, da ne bi kam stekle. To deklico in njene lepe oči poznam uže dolgo in zato tudi sedaj potegnem klobuk raz glavo. Ko bi bil moj prijatelj z menoj in ko bi mu bil prej povedal, kedo je to dekle, bi mož ne prijel za klobuk, kajti dejal bi bil: pojdi mi z vragom, to je nemškuta! In res, nemškuta je, akoravno ima slovenske roditelje. Ker nemško se je učila v nunskeji šoli, nemške romane je prebirala,

nemške pesnike je jedla, kateri so o ljubezni peli, v nemško gledališče je hodila, v „Tagblattu“ je nemške feljtone in tiste modre artikelné „aus den slovenischen Blättern“ čitala, in če se v kacega Slovenca ne zaljubi (kar bi rada) ali pa, kar bi bilo gotovo bolje za njo, ako jo Slovenec za ženo ne vzame, (kar bi še rajša), bode ostala nemškuta. Vse pa, kar je naše slovensko, to je za njo za zdaj še „ungebildet, nicht salonfähig“, celo „roh“, in tako dalje, vse, samo kakov mlad Slovenec ne, ki bi jo hotel snubiti. Ženska je ženska. Njen oče ima malo plače, še menj pa značaja.

S to in tako filozofijo sicer nijsem bil daleč prišel, a se svojimi koraki sem bil vendar le mej tem lepo pot premeril, in ko koncem svojega meditiranja pridem do tega, do česar mi navadno pridemo, kadar besedujemo o našem stanju, da namreč pravimo: „Kaj mi, pa mladina, ta rase in iz te se rodé drevesa, ki bodo podpirala naš dom.“ In tudi jaz sem prišel do tega sklepa, ko ugledam pred soboj

malega zrelega črevljarskega pomagača in ravno tolikega šolarja, očividno „ein stadtkind“, ki sta se prav trdo pestila. „Dva nadepolna mladeniča“ dejal sem pri sebi in pogledal malo, kako se sprijemata. „Le dej ga, škrijca, šuštar ti mali, le primi ga za lase. Sedaj je še čas! Prišla bo ura, prišel bo dan, ko bo iz te male žabe vzrastel velik in oblacen „gospod“, in ti šuštar, pazi, da te ne bo tedaj on pestil. Ti boš mojster črevljarski in volil boš v tretjem razredu, tam kjer volijo naše ljudi, on bo pa volil višje, kakor mu bo šef ukazal! In prišel bode k tebi agitrat, ti boš imel klobuk snet in bal se ga boš!“ Govoril nijsem tega, a mislil sem si, in zdelo se mi je, kakor bi mali črevljarski zrelec vedel moje nadaljnje misli. Stori je svojo dolžnost, kolikor je mogel, in ko je zmagošno odhajal, zažvigal je rusko himno. Ta je pa za opozicijo predestiniran, sodil sem in vesel sem ga bil, črevljarskega malega.

X. Y.

28. decembra:

Evropa: Blasen iz Planine. — Erlich iz Ritten. —
Pri Slonu: Lischig iz Smarja. — Trajan iz Dunaja. — Koder iz
 Zagorja. — Priester iz Zagreba. — Dokler iz Postojne. — Eisenner iz Kočevja.
Schwartz iz Zagreba.
Pri Maletu: Musquitter iz Dunaja. — Trtar iz Trsta. — Tribuzi iz
 Vipave. — Reis iz Siska. — Hauser iz Dunaja. — Kochlitz iz Zagreba. —
Pri Kentneru: Aizlovecina. — Duscheneck iz Dunaja.
Pri Zamorcu: Pušnik, Welgel iz St. Vida. — Eisenstädter iz Kočevja.
Marx iz Nemškega.

Tužci.

Za primerna božična in novoletna darila

priporočam razven moje uže znane ter odslej vsak dan rastoče
zaloge optičnih predmetov
 osobito tele stvari po prav nizkih cenah:

Luceadalmazore, pomanjšane od dvojnatih gledaliških dalnozorov, izvršne kakovosti, ki se obešajo okrog vrata ter se mogó nositi kakor nanosniki v žepu.
Gledališke, pótné in pojske dalnozore, najnovejše konstrukcije, najboljše kakovosti.
Barometre od kovi (aneroïds) 10 raznih velikostij.
Merila in posamezni deli njihovi vseh vrst.
Laternae magicae, najnovejše popravljene kakovosti, štirih velikostij, z barveno igro ter premakljivimi podobami na steklo.
Čarovne kamore, najbolj zabavne za družine, s katerimi se more vsaka fotografija, risarija, rastlina, žuželka, itd. v naravnej velikosti in v vseh barvah pričarati na zid.
Camerae obscurae, s pomočjo katerih moreš, ako tudi nisi izurjen risar, naslikati vsakršna poslopja in pokrajine.
Mikroskope in lupe vsake vrste.
Graphoskope, nov stereoskop in mikroskop ob ednem vkupe, prav elegantno, primerno za salone.
Stereoskope, raznih sistem.
Zakonske toplotere, kateri pokazuje temperament zakonskih ljudij.

**Optični závod
R. Rexinger.**

(393—2)

Za dame!

Prave kite

iz zdravih človeških las od 60 do 100 cent. dolge, polne in debele, brez vlog in brez primešanja umetelnih las, da da se češejo in peró. Za trajno in tresirano dolo se jamči in cene so jako nizke, samo gld. 2.30 do gld. 5.
 Naročbe na deželo se proti poprejšnji vpošiljativni muštra, proti povzetju urno in resno izvajajo in nedostatno se rado zamenja.

Da je za komoditeto čestitih dam priložnejše, ima podpisani tudi veliko zbirko **specijalitetni las vseh barv in vrst.**

Dalje se tudi vsakovrstna lasna dela najcenejše izvršujejo in se stara za nova menjavajo.

L. Businaro, friseur,

(400—2) kongresni trg, nasproti „kazine“ v Ljubljani.

Za dame!

Centralni bureau trštvu z blagom in pridelki!

tudi
 za pridelke gospodarstvene, obrtske, rudniške in gozdniške!

Nakupuje in prodaje se blago in deželni pridelki za prekupe, zaloge za poskusnje in naročila, tudi se mogó takoj dati vsakovrstne predplače v gotovini; za kakova večja podvzeta je na razpolaganje obilno naloženega denarja, kateri se more prejemati gotovo in točno. Občna trgovska agentura za uvažanje in izvažanje z zastopstvi v naših in v tujih deželah ter se častnimi zvezami z vsemi večjimi kraji za obrtstvo in s pristanišči vse Evrope: Leo Binder, Wien, Kärntner-Ring 1, & verl. Kärntnerstrasse 55, na Dunaji ustanovljena od l. 1851).

Posebni oddelek človekoljubnemu zavodu

za uradnike

in
namestjenja

v višje službe za oba spola.

Isčooče službe,

v trgovske, tehnične, gozdniške, kmetijske, kulturne, obrtske, umetniške, muzikalne, piske, vednostne, učiteljske in odgojitelske stroki — obeh spolov, v zadnjem tudi z znanjem jezikov, petja in muzike, priporočamo in oskrbujemo uže mnogo let s priznano solidnostjo in strokovnjastvom čestitim gospodom principalom, obrtnikom, zavodom, društvom, visokej gospodi in družinam, prav kakor želé itd. v največjo zadovoljnost in brezplačno; pri tem ne gledamo, da se z denarjem okoristimo, nego to opravljamo zgolj iz človekoljubnih namenov ter žrtvujemo vse svoje moči, da dosežemo svojo humanno serho.

Leo Binder, (278—7)

glavni agent, lastnik in utemeljitelj tega človekoljubnega zavoda, (Wien, Stadt, verl. Kärntnerstrasse 55).

Jetika je ozdravljiva! Radgostski univerzalni čaj in rožnovski maho-rastlinski celtlički,

priporoča se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučih, za srčne, prsne in vratne bolečine, posebno za sušico, želodečovo slabost, za splošno slabost čutnic in proti začenjajočej se pljučnici!

Veliko število priznanskih pisem razpolaga se v prepričanje.

Javne zahvale.

Gospodu lekarnarju J. Seichertu v Rožnovi.

Vrnivši se iz Rožnove, kjer sem v šestih tednih tako vrlo opomogel si, menil sem, da je moja prsna bolečina popolnem ozdravljena, kajti dolgo časa me ništa mučila niti kašelj niti težko dihanje.

A, ko sem se hudo prehladil, povrnilo se je staro zlo tako hudó, da sem komaj predaival v šoli, ker sem le silno težko glasno govoriti zamogel. V tem kritičnem položju rabil sem, kakor uže za svojega zdravljenja v Rožnovi, Vaše maho-rastlinske celtličke in sem pil z jutra in z večera po jedno čašo radgostskega čaja. Kmalu sem na toliko okreval, da me, porabivšega tri škatljice maho-rastlinskih celtličkov in zavitek radgostskega čaja, ne muči več ni bolestone bodenje v prsih ni težko dihanje ter me tudi kašelj le redko kodaj na pade, a še takrat slabo, tako, da se nadejam, da bodem kmalu popolnem zdrav. Mnogo mojih znancev — sheno bolnih — je rabilo po mojem primeru Vaše izvršne preparate in vsem so dobro pomagali.

Dovoljujoč Vašemu blagorodju, da to svedočbo istine, na korist trpečega človeštva, objavite, kakor in kjer Vam je drago, prosim, da mi s poštnim povzetjem blagovolite poslati zavitek radgostskega čaja in dve škatljici rožnovskih maho-rastlinskih celtličkov.

Z vsem poštovanjem se bilježim

Vam vedno hvaležni in udani

France Zwěřina,

profesor c. kr. realne gimnazije.

V Brnu, dne 2. februarja 1874.

Blagorodnemu gospodu J. Seichertu, diplom. lekarnarju v Rožnovi.

Prosim, da mi izvolite poslati zopet 2 škatljici svojih izvršnih rožnovskih celtličkov.

S poštovanjem

Med. & Chir. dr. Wawra,

prakt. zdravnik.

V Olomucu, dne 21. novembra 1876.

Gospodu J. Seichertu, lekarnarju v Rožnovi.

Izvolite mi za priloženih 6 gld. 16 kr. s prvo pošto poslati 3 zavitke radgostskega univerzalnega čaja in 6 škatljice rožnovskih maho-rastlinskih celtličkov. Uživanje teh zdravil mi neizrečno dobro deje, in upam, da se bodo tudi pri drugih obnesla.

Spóštljivo se bilježim

Iv. Krst. Safranek,

vikar frančiškanskega konventa

v Turnovi (na Češkem).

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljeni čaj velja za 14dnevno rabo pripravljen paket z nakazom o rabi 1 gold. av. velj. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtličkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebej.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtlički dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichert v Rožnovi (na Moravskem) in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetku.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarni: W. Mayr v Ljubljani, A. Beinitz v Celovci, W. König, gradsko predmestje, v Mariboru, Anton Nedwed „zum Mohren“ in Milosrdniška lekarna v Građci in J. Cejbeček v Zagrebu.

Rožnovska čutniška esencija, hitro in stalno deluje zoper trganje, prehlad, čutniško in mišično slabost vsake vrste. Originalna steklenica 70 kr. av. velj., za kolek in zavojbo 10 kr. več. **Prava** se dobode jedino **direktno** iz lekarn v Rožnovi (Moravska). (377—2)

V najem

se daje za dalje časa **pristava**, pripadajoča graščini Hollenburg, jedno mišjo od Celovca oddaljena, prav blizu ljubljanske ceste, katera ima 33 oralov njiv, 16 oralov travnikov in vrtov ter 5 oralov pašnikov, poleg poslopja za stanovanje in gospodarstvo ter dobivanja drv za kurjavo in steleže.

Natančnejše o tem se izve pri

dr. Ivanu pl. Vestu,

(401—3) c. kr. notarju v Celovcu.

Dr. A. Plenka „Anticatarrhaleum“ proti vsakemu náhodu sliznih mren

za otroke in odrasle ljudi.

(Z n. v. e. kr. patentom od 28. marea 1861. l. zavarovano proti ponarejanju.)

Ta čaj, prirejen na znanstvenem temelji od najbolj zdravih zelišč in korenin, izvršno deluje pri vseh náhodih sliznih mren v krlju, v sapniku in njega vejah, v pljučih, v želodci in črevih, vrlo pomaga pri kataru v mehurju, v maternici ter nje nožnici, tudi ublažuje okrepljujoč in kri čisteč.

Dobiti je v Ljubljani: lekarna g. E. Birschitz; v Građci: lekarna „zum Mohren“ g. A. Nedwed, Murplatz, in lekarna g. J. Eichlerja, Leonhardstrasse. — Dalje v Mariboru: lekarna g. W. Königa; v Radgoni: lekarna g. C. Andrieua; v Leobnu: lekarna g. Karla Filipeka; v Celovcu: lekarna g. Birnbacherja. (405—2)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

